

Załącznik do uchwały
Nr XXV/237/08
Rady Miejskiej w Słubicach
z dnia 2 października 2008r.

**Gminny Program profilaktyki opieki nad dzieckiem
i rodziną na lata 2008 – 2009
dla Gminy Słubice .**

I.

W polityce społecznej kwestie dziecka traktujemy z uwagą i w sposób szczególny. Dzieje się tak przede wszystkim dlatego, że dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych. Tymczasem, mimo wysiłków społeczeństwa, sytuacja dzieci i szerzej rodziny w naszym kraju daleka jest od stanu zadowalającego. Szansą na poprawę tego stanu rzeczy jest budowanie lokalnych systemów profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Niniejszy dokument opracowany zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. DZ. U. Nr 115 poz. 728 – art. 17.13. ma wzmacniać pozycję dziecka i rodziny na terenie gminy. W programie opieki nad dzieckiem, który będziemy definiowali jako te obszary usług społecznych, których zadaniem jest tworzenie możliwości i poprawa warunków optymalnego rozwoju dziecka, wspieranie funkcjonowania rodziny oraz wyrównywanie dysfunkcji w zachowaniach osób będących w trudnej sytuacji społecznej zaplanowano realizację szeregu zadań.

Planowanie działań w niniejszym dokumencie oparto na kilku cechach charakterystycznych obejmujących:

1. Zachowanie równowagi między ochroną dziecka a utrzymaniem rodziny.
2. Respektowanie punktu widzenia rodziców.
3. Model negocjacyjny jako zasada pracy z rodzinami dzieci o specjalnych potrzebach
4. Zwracanie uwagi na kwestię praw dziecka i ich respektowanie.
5. Troska o zachowanie właściwych proporcji.

Rodzicielstwo uznawano dotąd za izolowany i jednokierunkowy proces, ograniczający się do wychowywania dzieci przez rodziców. Jeśli nastawienie rodziców wobec dziecka nie było pozytywne lub jeśli brakowało im wiedzy bądź umiejętności pedagogicznych i sprawy przybierały zły obrót, społeczeństwo uznawało rodziców za winnych, a dzieci trafiały do placówki opieki instytucjonalnej albo do rodziny zastępczej. Chociaż mówiło się o opiece nad dziećmi, w rzeczywistości była ona rozumiana raczej jako ochrona dzieci lub pomoc dzieciom znajdującym się w niebezpieczeństwie.

Istnieje wiele definicji rodziny. Najogólniej określa się ją jako podstawową komórkę społeczną, składającą się z rodziców (rodzica) i dzieci. Podkreśla się również instytucjonalną formę małżeństwa, poprzez którą powstaje system pokrewieństwa i dziedziczenia. Elementem wyróżniającym rodzinę jest wspólnota mieszkaniowa, tworząca najczęściej jedno gospodarstwo domowe, które może obejmować dwa, a nawet trzy pokolenia. Cechą wspólną wszystkich definicji rodziny jest to, że zapewnia ona ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Ogólnie rzecz ujmując, rodzinę charakteryzuje współwystępowanie takich elementów, jak: wspólne zamieszkanie członków, wspólne nazwisko, wspólna własność oraz wspólna kultura duchowa.

Istnieje wiele typów rodzin. W każdej rodzinie mogą występować problemy socjalne, nie wynikające z nazwy danego rodzaju. Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspakajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychiczno-społeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych.

Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe. Każda rodzina tworzy własną, niepowtarzalną atmosferę życia domowego, na którą wpływają między innymi: stosunki wzajemne między małżonkami, miłość rodzicielska do dzieci, codzienne zachowania członków rodziny, kultywowanie tradycji, a także służba uznawanym wartościom. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży w drodze nieuświadomionego często przekazywania wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość rodziców oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

II.

Celem głównym przedstawionego Gminnego Programu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2008-2009 dla Gminy Słubice jest **zapewnienie kompleksowej opieki oraz wsparcia dzieciom i rodzicom z terenu miasta i gminy.**

Zgodnie z ministerialnym Programem wspierania jednostek samorządu terytorialnego w budowaniu gminnego programu opieki nad dzieckiem i rodziną wyodrębniono obszary wokół których należy zaprogramować działania Gminy w zakresie pomocy dzieciom i rodzinie.

1. **Poprawa stanu funkcjonowania rodziny.**
2. **Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym.**
3. **Doskonalenie procesu wychowawczego.**
4. **Poprawa stanu zdrowia populacji w szczególności poprzez rozwój sportu i rekreacji.**
5. **Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży.**

II. 1.

Poprawa stanu funkcjonowania rodziny będzie opierała się na czterech podstawowych zadaniach:

1. Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny.
2. Wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo-wychowawczych.
3. Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin.
4. Wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem.

Wspomaganie potencjału rozwojowego rodzin będzie odbywać się poprzez:

- a. Systematyczne diagnozowanie warunków życia rodzin oraz potrzeb i oczekiwań dotyczących pomocy rodzinie.
- b. Wdrażanie programów edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych służących rozwojowi rodziny.
- c. Analizę i monitoring systemu wspierającego rodzinę w wypełnianiu jej funkcji i zadań.
- d. Wypracowanie zasad współpracy wszystkich podmiotów w społeczności lokalnej działających na rzecz rodziny.
- e. Organizowanie kampanii informacyjnych o lokalnych instytucjach świadczących pomoc rodzinie.
- f. Pomoc w rozwiązywaniu codziennych problemów rodzinnych udzielana rodzinom niewydolnym wychowawczo.

- g. Pomoc w poszukiwaniu pracy osobom długotrwale bezrobotnym – działalność Klubu Integracji Społecznej przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Słubicach.

Zadania mające na celu wsparcie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo-wychowawczych:

- a. Pedagogizacja rodziców ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rozwojowych ich dzieci oraz umiejętności wychowawczych rodziców.
- b. Wspieranie form współpracy instytucji oświatowych z rodzicami jako partnerami w procesie dydaktyczno-wychowawczym dzieci.
- c. Prowadzenie świetlic opiekuńczo-wychowawczych w placówkach oświatowych oraz przy parafiach.
- d. Budowanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie oraz zagrożonych patologiami.
- e. Rozwijanie lokalnego systemu poradnictwa i edukacji dla rodziców służących rozpoznawaniu zagrożeń demoralizacją i uzależnieniami dzieci i młodzieży.
- f. Rozwijanie form krótkoterminowej opieki dla rodzin w kryzysie.

Budowanie systemu bezpieczeństwa socjalnego rodzin będzie realizowane poprzez:

- a. Diagnozowanie i monitoring warunków życia rodzin.
- b. Budowanie zintegrowanego systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego,
- c. Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnymi członkami rodzin.

Wsparcie rodzin zagrożonych ubóstwem to działanie obejmujące:

- a. Udzielenie pomocy socjalnej rodzinie (różne formy)
- b. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich dożywiania w szkole, oraz pomoc w przygotowaniu dzieci do szkoły (zakup podręczników, materiałów szkolnych, strojów sportowych itp.)
- c. Organizowanie dzieciom wypoczynku podczas wakacji i ferii (udzielenie dotacji, półkolonie na terenie Ośrodka Pomocy Społecznej, dofinansowywanie obozów i kolonii)

II.2.

Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym będzie realizowana poprzez.

- 1. Wzbogacanie oferty edukacyjnej.
- 2. Wspieranie uczniów uzdolnionych.
- 3. Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych.

2.1. Wzbogacenie oferty edukacyjnej będzie realizowane poprzez:

- a. Wspieranie inicjatyw służących wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży.
- b. Włączanie w proces dydaktyczny programów otwierających świadomość młodego pokolenia na możliwości indywidualnego rozwoju, twórczego działania oraz sprzyjających rozwijaniu umiejętności społecznych, przedsiębiorczości i planowania kariery.
- c. Wprowadzanie profesjonalnych programów wychowawczo-profilaktycznych mających na celu uświadomienie dzieciom zagrożeń płynących z używania substancji psychoaktywnych oraz wzmacnianie porządkanych postaw.
- d. Wyrównywanie szans edukacyjnych przez pomoc materialną dla młodzieży

- szkolnej (stypendia, zasiłki),
- e. wzbogacanie oferty edukacyjnej poprzez organizowanie dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, ofertę kulturalną, rozrywkową oraz sportową dla mieszkańców gminy.

2.2. Wspieranie uczniów uzdolnionych:

- a. Wypracowanie procedur monitoringu uczniów uzdolnionych, wspierania ich rozwoju, wyróżniania i nagradzania.
- b. Organizacja oferty edukacyjnej dla młodzieży szczególnie uzdolnionej.

2.3. Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych będzie odbywać się poprzez:

- a. Stworzenie systemu usług wspierających proces edukacji uczniów niepełnosprawnych.
- b. Tworzenie warunków umożliwiających dostęp uczniów niepełnosprawnych do szkół ogólnodostępnych.

II.3.

Doskonalenie procesu wychowawczego będzie realizowane przez trzy główne założenia:

1. Wzmacnianie systemu norm i wartości gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowania.
2. Organizowanie form pomocy psychologicznej.
3. Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem.

3.1. Wzmacnianie systemu norm i wartości gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowania to zadania obejmujące:

- a. Kontynuowanie i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży zwłaszcza o profesjonalne programy wychowawczo-profilaktyczne,
- b. Wspieranie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych i filantropijnych w stosunku do osób starszych i pokrzywdzonych przez los.
- c. Poszerzanie profilaktyki szkolno-rodzicielskiej.
- d. Uruchomienie grupy socjoterapeutycznej lub samopomocowej dla niedostosowanej młodzieży.
- e.

3.2. Organizowanie pomocy psychologicznej będzie realizowane poprzez:

- a. Organizację warsztatów psychologicznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców z zakresu rozwiązywania problemów i radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
- b. Tworzenie grup wsparcia dla rodzin niewydolnych wychowawczo.
- c. Angażowanie różnych instytucji, w tym organizacji pozarządowych w realizację programów profilaktycznych i pomocowych działających na rzecz dzieci ze szczególnymi potrzebami rozwojowymi.
- d. Terapię psychologiczną i pedagogiczną.

3.3. Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem społecznym to działania mające na celu:

- a. Zapewnienie opieki pedagoga lub/i psychologa w każdej szkole.
- b. Inicjowanie programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających patologiom społecznym dzieci i młodzieży, w tym uzależnieniom, nieprzystosowaniu, wykluczeniu.

- c. Prowadzenie lub udzielanie wsparcia dla świetlic opiekuńczo-wychowawczych, wiejskich oraz parafialnych.
- d. Tworzenie warunków do zwiększenia różnych form orientacji i poradnictwa zawodowego.
- e. Udzielanie indywidualnych konsultacji psychologicznych i pedagogicznych.
- f. Warsztaty psychoedukacyjne dla dzieci i młodzieży oraz rodziców
- g. Pomoc dzieciom ze szczególnymi potrzebami wychowawczymi.

II.4.

Poprawa stanu zdrowia populacji w szczególności poprzez rozwój sportu i rekreacji to zadania związane z:

1. Rozwijaniem warunków służących aktywności ruchowej dzieci i młodzieży.
Cel ten będzie realizowany poprzez: wykorzystywanie gminnej bazy sportowej również stworzenie warunków organizacyjnych i finansowych do optymalnego wykorzystania istniejących obiektów sportowych w placówkach oświatowych, rozbudowę infrastruktury służącej czynnemu spędzaniu czasu wolnego (place zabaw, boiska sportowe, ścieżki rowerowe) a także wyrównywanie dysproporcji w dostępie dzieci i młodzieży do oferty sportowej.
2. Promocją form aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzieży
 - a. Realizacja projektów służących zdrowemu stylowi życia.
 - b. Wspieranie plenerowych imprez sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży.
 - c. i młodzieży.
 - d. Zagospodarowywanie czasu wolnego dzieci i młodzieży podczas wakacji i ferii a także popołudniami.
 - e. Promocja różnych form turystyki szkolnej.
 - f. Wzbogacanie oferty sportowej placówek oświatowych (zajęcia pozalekcyjne).
 - g. Prowadzenie kampanii informacyjnych na temat inicjatyw i przedsięwzięć organizowanych dla dzieci i młodzieży.
3. Organizowaniem oraz włączaniem do ogólnopolskich kampanii edukacyjnych mających na celu promocję zdrowia, eliminowanie zagrożeń związanych z podejmowaniem ryzykownych dla zdrowia i życia zachowań.
 - a. Kampanie edukacyjne realizowane na terenie szkół.
 - b. Kampanie profilaktyczne realizowane na terenie placówek oświatowych
 - c. Przygotowanie lub zakup ulotek na temat zdrowego trybu życia i rozpropagowanie ich na terenie całego miasta i sołectw.

II.5.

Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny.

- 5.1. Wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa i społecznej pewności dzieci i młodzieży.
 - a. Wdrażanie programów ilustrujących zagrożenia cywilizacyjne.
 - b. Włączanie się w realizację programów profilaktyczno-edukacyjnych
 - c. Systematyczna współpraca służb i instytucji mających za zadanie zapewnienie szeroko rozumianego bezpieczeństwa mieszkańcom gminy.
- 5.2. Przeciwdziałanie uzależnieniom wśród mieszkańców a w szczególności u dzieci i młodzieży i pomoc rodzinom dotkniętym problemem uzależnień.
 - a. Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych na temat uzależnień

adresowanych do dzieci i młodzieży.

- b. Ustawiczne szkolenie nauczycieli związane z zagrożeniem uzależnieniami.
- c. Wdrażanie programów edukacyjnych z zakresu uzależnień dla rodziców.
- d. Prowadzenie systematycznych dyżurów przez specjalistów leczenia uzależnień w Punkcie informacyjno-Konsultacyjnym w Słubicach
- e. Pomoc prawna i psychologiczna udzielana osobom uzależnionym i członkom ich rodzin.
- f. Współpraca z ruchami samopomocowymi osób uzależnionych.
- g. Kierowanie na leczenie odwykowe osób uzależnionych.

5.3. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

- a. Tworzenie i realizacja gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- b. Kompleksowe zajmowanie się rodzinami w których dochodzi do przemocy.
- c. Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy a w szczególności organizowanie współpracy służb.
- d. Gromadzenie informacji na temat miejsc, osób i możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym i informowanie o tym mieszkańców gminy.
- e. Inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy .

III.

Instytucją odpowiedzialną za realizację zadań programu jest: Ośrodek Pomocy Społecznej w Słubicach przy współpracy z:

- organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania statutowe z zakresu pomocy społecznej, rozwoju kultury i sportu oraz wolontariatu;
- Urzędem Miejskim w Słubicach;
- Strażą Miejską;
- Zespołem Administracyjnym Oświaty;
- Ośrodkiem Sportu i Rekreacji;
- Słubickim Miejskim Ośrodkiem Kultury;

a także:

- Sądem Rejonowym w Słubicach;
- Prokuraturą Rejonową w Słubicach;
- Komendą Powiatową Policji w Słubicach;
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.
- innymi instytucjami działającymi na rzecz mieszkańców naszej gminy i naszego kraju.

IV.

Finansowanie działań.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Słubicach przeznacza na realizację działań przede wszystkim środki własne a także środki z budżetu Gminy przeznaczone na realizację poszczególnych zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii, współpracy z organizacjami pozarządowymi, inwestycjami.

Ponadto w ramach realizacji kolejnych zadań Gmina będzie ubiegać się o dofinansowanie z innych źródeł.